

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXIV, broj 11

20. ožujka 2014.

cijena 200 Ft

*Na svečevanju predaje obnovljenog
Kulturnog doma u Gornjem Četaru*

„Glasnikov tjedan”

Aktualno

Povodom tjedna jezika

Diljem naše zemlje u mnogim hrvatskim ustanovama organiziraju se dani hrvatskoga jezika kako bi privukli posebnu pozornost na ljepote, važnost naše materinske riječi. Prilikom tih programa priređuju se natjecanja u kazivanju stihova, održavaju se književne večeri ili neka predavanja koja se vežu uz određenu temu. Kao novinar ili po struci pedagog vrlo cijenim te priredbe, jer na njima se odista bavi našim jezikom, ali ipak me nešto muči, da nakon interpretirane pjesme, održanog predavanja publika najčešće nastavlja na mađarskome jeziku. Djeca koja prekrasno recitiraju, naglašavaju zahvaljujući svojim učiteljicama, katkad ne znaju na hrvatskome jeziku odgovoriti na jednostavna pitanja, a mislim da ipak bi bilo prvenstveno ono važno da se jezik rabi u svakodnevnoj komunikaciji. Vječno je pitanje kako motivirati naše mlade na učenje jezika i ne samo na učenje nego i na rabljenje, jer vrijeme ide, a zadnji naraštaji s hrvatskim materinskim jezikom (koji nisu znali mađarski kada su krenuli u školu) već su umirovljenici. Budući da sve manje obitelji govore hrvatskim jezikom, za opstojnost naše zajednice golemu ulogu imaju pedagozi, i to od dječjeg vrtića do gimnazije, jer svima nama poznat je Preradovićev citat „Po jeziku dok te bude, i glavom će tebe biti.”

O motivaciji razmišljam i kao roditelj i kao članica hrvatske zajednice. Pomislim li na odgoj svoje djece, trebam priznati da je trebalo napora, jer često je mađarska sredina bila jača u vrtiću, školi, na ulici itd. Pretpostavljam kakvo je znanje jezika kod djeteta u obitelji gdje roditelji ne razmišljaju svjesno o nacionalnom odgoju. A tu su i drugi utjecaji u zadnjim desetljećima. Djeca učeći i engleski jezik, preko interneta izložena su mnogim informacijama. Koji jezik vole učiti? Mogla bih reći, većina nijedan, ali engleski ih ipak više privlači jer i najsuvremenije računalne igrice su na tome jeziku. I moja trinaestogodišnja kći najčešće to igra. Možda bi to bilo rješenje i za hrvatski jezik? Naravno, u školi se ne može visjeti na igricama, ali učitelj možda može privući pozornost i na hrvatsku igricu, ako uopće zna za neku? Trebam priznati ni ja ne znam, nikad nisam ni tražila. Zavirim li u udžbenike engleskog i hrvatskog jezika, primjećujem golem jaz, kao da su naše knjige iz prošloga stoljeća, ne baš s kraja. Mislim da je u tom slučaju rješenje kreativnost pedagoga, da traga za novim rješenjima kako bi motivirao djecu. Ili tko zna, možda sve ovo nije ni toliko važno, možda bi bilo dovoljno da se provedeni sati učenja pjesama (koje često i ne razumije ni mađarski) izmijene u obične, bliske razgovore na hrvatskome jeziku, a ne samo na satu nego u svakoj prilici.

Bernadeta Blažetin

Koliko minuta ima za političku reklamu Hrvatska državna lista na javnim državnim servisima? Državno izborno povjerenstvo (NVB) 10. ožujka odredilo je minutažu za političke reklame na javnim državnim servisima koja stoji na raspolaganju postavljateljima državnih lista, strankama i narodnosnim državnim samoupravama. U skladu sa zakonskom normom, u izbornoj kampanji koja prethodi parlamentarnim izborima organizacijama koje su postavile stranačke liste na javnim državnim servisima ukupno je osigurano 470 minuta za političku reklamu, a državnim narodnosnim samoupravama kao postavljateljima narodnosnih lista 130 minuta. Ako 130 minuta podijelimo na 13 državnih narodnosnih samouprava, dobijemo deset minuta. Osamnaest organizacija postavilo je stranačku državnu listu te stoga svaka lista ima 26 minuta i sedam

„Državno izborno povjerenstvo (NVB) ustvrdilo je kako na tri linearna državna javna servisa, Mađarskoj televiziji, Televiziji Duna i Mađarskom radiju, državne stranačke liste imaju svaka na svakom servisu 8 minuta i 42 sekunde za političku reklamu, a narodnosne liste 3 minute i 20 sekundi za političku reklamu.”

sekundi za političku reklamu na Mađarskoj televiziji, Televiziji Duna i na Mađarskom radiju. Postavljači lista minutažu koja im zakonom stoji na raspolaganju za političku reklamu na državnim javnim servisima, trebaju u istom omjeru rasporediti na spomenutim servisima. Stoga je NVB ustvrdio kako na spomenuta tri linearna državna javna servisa državne liste imaju svaka na svakom servisu 8 minuta i 42 sekunde za političku reklamu, a narodnosne

liste 3 minute i 20 sekundi za političku reklamu. Kako saznajemo, HDS, postavljač Hrvatske državne liste, načinio je televizijski spot za potrebe izborne kampanje i političku reklamu na državnim javnim servisima u trajanju od 20 sekundi. U skladu sa do sada napisanim zaključujem kako će se HDS-ova politička reklama vrtjeti na tri državna javna servisa po sedam puta na svakome. Rečeno vrijeme ne isključuje više različitih spotova

radi što bolje političke promidžbe strankama i državnim samoupravama, te po njihovoj procjeni optimalnu minutažu spotova. Teško kako će rečeno išta promijeniti jer birači se u hrvatski birački popis za parlamentarne izbore 6. travnja, mogu upisati najkasnije do 21. ožujka do 16 sati. Naravno, upis ne znači kako će se i otići glasovati, stoga bi i HDS-ova izborna kampanja trebala oslovljavati u prvom redu one koji su upisani u hrvatski birački popis. Politički gledano oni koji se nisu registrirali, njih i nema. Brojke koje danas imamo u biračkom popisu ostvarene su bez televizijskog spota i jumbo plakata. Ovih dana postavljam si niz pitanja. Kako se poradi političkih ciljeva koriste televizijskim i radijskim emisijama na hrvatskom jeziku pri javnim državnim servisima, te medijske platforme u održavanju HDS-a u izbornoj kampanji. Kako i na koji se način HDS koristi njima. Ima li HDS strateški pregled «hrvatskih medija» u Mađarskoj poradi političke afirmacije?! Jesu li dovoljno iskorištene «hrvatske» medijske platforme kao prostor političkih priča radi pridobivanja birača među svim naraštajima? Ili je još uvijek sve to tek «folklor»?

Branka Pavić Blažetin

SVEČANOST KAZIVANJA PROZE I POEZIJE NA HRVATSKOM JEZIKU

Hrvatska državna samouprava organizira

Svečanost kazivanja proze i poezije na hrvatskom jeziku.

Svečanost će se organizirati **2. travnja (srijeda) 2014. godine**, s početkom u 11 sati.

Mjesto priredbe: Osnovna škola „GK“ Šeljin (Sellye, Bodonyi Nándor u. 10).

Kriteriji sudjelovanja: interpretiranje književnoga djela iz književne baštine Hrvata u Mađarskoj ili iz hrvatske književne baštine.

Kategorije:

škole s predmetnom nastavom:

1. učenici 1–2. razreda
2. učenici 3–4. razreda
3. učenici 5–6. razreda
4. učenici 7–8. razreda

dvojezične škole:

1. učenici 1–2. razreda
2. učenici 3–4. razreda
3. učenici 5–6. razreda
4. učenici 7–8. razreda
5. srednoškolci

Aktualno

Parlamentarni izbori na vratima

IZBORI 2014

– zastupnici ili glasnogovornici narodnosti u Mađarskom parlamentu

Zakon o narodnostima, Izborni zakon te Temeljni zakon jamče narodnosnim zajednicama u Mađarskoj, kao ustavotvornim elementima, pravo na zastupništvo u najvišem zakonodavnom tijelu države, u Parlamentu, nakon travanjskih izbora, 6. travnja. Sve državne narodnosne samouprave iskoristile su zakonsko pravo i postavile državne narodnosne liste, tako i Hrvatska državna samouprava, čija je Skupština 18. siječnja prihvatila Hrvatsku državnu listu koju predvodi predsjednik Hrvatske državne samouprave Mišo Hepp, a slijedi ga osam imena kandidata. Izborna kampanja započela je 15. veljače, a od prošloga tjedna temeljem odluke NVB i postavljajući narodnosnih lista dobili su mogućnost predstaviti se u pet minuta na Radiju Kossuthu i u programu Mađarske televizije Ma reggel. Billboardi ili jumbo plakati HDS-a – donosi jedan od najčitanijih mađarskih internetskih portala index.hu – nalaze se od Budimpešte do Sambotela, a po informacijama Ureda HDS-a više od sto njih postavljeni su na punktovima diljem Mađarske gdje žive Hrvati. U HDS-ovoj organizaciji, 22. ožujka u Petrovom Selu priređuje se Hrvatski izborni skup (Forum kandidata za parlamentarne izbore 2014. (Hrvatska državna lista). Kako donosi MTI, gostujući 11. ožujka (u trajanju od pet minuta) u emisiji Radija Kossutha, predsjednik Hrvatske državne samouprave Mišo Hepp, u ime organizacije koja je postavila Hrvatsku državnu listu kazao je kako bi Hrvatska državna samouprava željela ozbiljno sudjelovati u političkom životu. Pri tome je rekao kako broj Hrvata u Mađarskoj procjenjuje na 70 tisuća, a po popisu pučanstva iz 2011. godine ima ih 27 tisuća. U narodnosni birački popis od 1. siječnja do 10. ožujka upisalo se 2 600 građana. Hepp je dodao kako je cilj HDS-a ostvarenje punopravnoga parlamentarnog zastupstva. Pri tome je dodao kako Temeljni zakon i Zakon o narodnostima daje prava ali «na papiru stvari su u redu, ali u praksi ciljevi se ne ostvaruju uvijek». Upravo stoga, donosi MTI, Hrvati žele aktivno sudjelovati u radu Parlamenta, u poslovima koji se tiču narodnosti. Hepp se nada se da će uspješno lobirati kako bi se ostvarili ciljevi narodnosnih zajednica. Dodao je kako je za Hrvate važan materinski jezik, kultura i njegovanje običaja, a institucionalno zaleđe HDS je u skladu s tim i ustrojio.

HRVATE U PARLAMENT

UPIŠI SE
U REGISTAR HRVATSKIH
BIRAČA

A+B= HRVATSKA DRŽAVNA LISTA

GLASUJMO ZA
HRVATE!

1. Mišo Hepp
2. Ivan Guban
3. Stjepan Blažetin
4. Joso Ostrogonac
5. Jozo Solga
6. Angela Šokac Marković
7. Dr. Joža Takač
8. Andrija Handler
9. Jelica Pašić Draško

Kako donosi MTI, svih 13 državnih narodnosnih samouprava postavile su narodnosne liste za parlamentarne izbore, što znači da će svaka od njih imati, ako ne i punopravnog zastupnika, onda jamačno glasnogovornika u Parlamentu. Naime za dobivanje mandata «glasnogovornika» dovoljno je da narodnosna lista dobije jedan valjani glas, 6. travnja. Povlašteni mandat punopravnih zastupnika može dobiti ona narodnosna zajednica čija lista na parlamentarnim izborima dobije četvrtinu broja glasova potrebnih za stranački mandat. Dva dana nakon Radija Kossutha, predsjednik HDS-a Mišo Hepp gostovao je u emisiji Ma reggel na m1 (u trajanju od pet minuta). Zanimljiv je bio njegov odgovor na novinarsko pitanje, kako i u čemu vidi širenje kulturne autonomije Hrvata u Mađarskoj, preuzimanjem kojih ustanova i na koji način se želi očuvati materinski jezik. Tu je HDS-ov predsjednik spominjao vrtiće kao stožere nje-

govanja hrvatskoga jezika i zaloga budućnosti Hrvata u Mađarskoj.

Sredinom veljače mađarski akademik Ferenc Glatz izrekao je u Subotici jednu poticajnu misao koja u mome slobodnom prijevodu i izvađena iz surječja glasi nekako ovako. Dok institucionalno nije riješeno kulturno i političko predstavništvo narodnosti, dok politička elita većine ne promatra narodnosti partnerski, do tada bilo kakvo nastojanje tek je «literarna» priča.

Danas, 17. ožujka, ostalo nam je još četiri dana kako bismo se upisali u hrvatski birački popis i ostvarili pravo glasovanja na parlamentarnim izborima na Hrvatsku državnu listu. Pravo glasa 6. travnja može ostvariti više od osam milijuna građana Mađarske na više od deset tisuća glasačkih mjesta, te u 97 diplomatskih predstavništava Mađarske. Birači koji nemaju adresu u Mađarskoj, mogu glasovati i pismenim putem.

Biraju se pojedinačni kandidati u 106 izbornih okruga, te se glasuje na stranačke ili narodnosne liste.

Za narodnosne liste mogu glasovati birači koji su se registrirali u birački popis dane narodnosti tražeći istodobno pravo glasovanja za narodnosnu listu svoje zajednice. U 106 izbornih okruga kandidira se ukupno 1561 kandidat, što je u prosjeku 14 kandidata po izbornom okrugu, od toga 40 kandidata nezavisni su kandidati, a ostali su stranački. U svih 106 izbornih okruga svoje su kandidate uspjeli postaviti Fidesz–KDNP, udružene stranke ljevice Összefogás, Jobbik i LMP, uz njih još 49 organizacija postavile su barem jednoga kandidata. Mandat stječe onaj kandidat koji osvoji najveći broj glasova. Osamnaest stranaka postavilo je državnu listu, a nju je postavilo i 13 državnih narodnosnih samouprava.

Branka Pavić Blažetin

Četarci imaju obnovljeni Kulturni dom

Ministar obrane, dr. Csaba Hende, prikdao moderniziranu zgradu

Na naticanju Ministarstva za poljoprivredu i razvoj pokrajine Seoska samouprava Gornjega Četara, za moderniziranje Kulturnoga doma je jur 2008. ljeta dobila potporu od 49 154 858 Ft, s kom je krenula u tehničku i unutarnju obnovu zgrade. Dom je sazidan 1978. ljeta na 800 kvadratnom metaru, tako da temeljita restauracija je već dobrodošla na/u njemu. Alternativni sistem za grijanje, modernizirana mriža struje, potpuna obnova vodenoga bloka, minjanje oblokov, vrata, obnova pozornice i svečane dvorane, oblikovanje parkirališta, sve su to djelići investicije od 60 milijun Ft, a od oko 12 milijun Ft je pak prikzela Vlada Ugarske od Samouprave Gornjega Četara u okviru konsolidacije dužnosti. Modernizirani Integrirani društveni i uslužni prostor su prikzeli stanovnici pri svetačnosti 8. marcijuša, u subotu, otpodne.

Pred punom dvoranom Kulturnoga doma oduševljeno su tancali i jačili najmladji iz mjesne čuvarnice. Potom je Attila Kratochvill, načelnik sela, predstavio dotični veliki projekt s timi riči da Seoskoj samoupravi je cilj da se posebno zalaže za odgoj i

ga parka, a 2008. ljeta je došlo odobrenje i za obnovu Kulturnoga doma. Da ova investicija je stala samomu selu 0 Ft, to se moru zahvaliti i dr. Csabi Hendeu, ministru obrane, uz čije posredovanje je naselje dostalo i kredit, a potom Vlada Ugarske i prikzela ostali financijski tarhet. Vanjska izolacija još fali, cilj je da do slijedeće zime i to se uredi. Žitak pak ne stane, Samouprava vrijeda će početi obnovu i na zgradi Općinskoga stana (krov, obloke, vrata minjati), pomoću Leader-naticanja. Seoski peljač ovput je bilježnicu Eszter Horváth, ka jur 14 ljet djela u četarskoj općini i ima velike zasluge i u obnovi Kulturnoga doma, nagradio odličjem „Za Gornji Četar“. Dr. Csaba Hende, je prvi čestitao vlasnikom ovoga Doma i hrabrio je sve nazočne kako u ov dom se vratu gustokrat gajiti materinski jezik praoccev, kulturu i tradiciju Hrvatov, čim je bogatija cijela naša država. Polag toga je još jednu lipu vist najavio, za daljnju financijsku potporu od pet milijun Ft za obnovu četarskih orgulov.

Bertalan Harangozo, Vladin povjerenik u Željeznoj županiji, je govorio o peldodavnoj vjernosti i iskrenoj vjeri hrvatskih predakov i prosio je skup da ishasnuje mogućnosti novoga Doma. – *Budite vjerni i stalni u vjeri, počvrstite se u jeziku i identitetu, budite u miru med sobom!* – je još dodao na svojem materin-

Svečani trenutak prerizanja vrpce (sliva) Bertalan Harangozo, dr. Csaba Hende i Attila Kratochvill

skom jeziku poslanik Vlade, rodom iz Petrovoga Sela. Potom je simbolično prerizana trikolorna vrpca, Tamás Várheli je prosio blagoslov na Dom i sve korisnike ter je slijedio kulturni program. Školski tančoši, jačkarani zbor Rozmarin, domaći tamburaši i folkloriši HKD-a „Četarci“ skupa su prezentirali mnogobrojnoj publici kusić bogatoga žitka u ovom naselju. Uz svečani prijem je i torta u formi Kulturnoga doma ter fotoizložba na hodniku dočekala goste, ki su se s posebnim veseljem družili sve do večera.

-Tiho-

Bilježnici sela Eszter Horváth uručena je nagrada „Za Gornji Četar“

obrazovanje u selu ter da sa svimi sredstvi potpomaže seoska društva. U nedavnoj prošlosti tako se je uspješno naticala i već je i uredila obnovu čuvarnice, školske zgrade, diče-

Hrvatska jačka i tanac u izvedbi dice iz čuvarnice

Godišnja skupština mohačke Šokačke čitaonice

Već po običaju na male poklade, 27. veljače, u Mohaču je održana redovita godišnja Skupština mohačke Šokačke čitaonice. Premda je počela s polusatnom odgodom, od šezdesetak članova pozivu se odazvalo četrdesetak, vidljiva natpolovična većina. Sedmočlano vodstvo, na čelu s predsjednikom Đurom Jakšićem, podnijelo je izvješće o lanjskom radu i financijama, te o planovima udruge za tekuću godinu, što je članstvo bez veće rasprave jednoglasno prihvatilo.

Malo je civilnih udruga koje su tako uspješne kao što je to mohačka Šokačka čitaonica, a (samo)održavaju se takoreći bez vanjske pomoći, gotovo isključivo društvenim radom svojih članova i simpatizera. To potvrđuju brojne, već tradicionalne priredbe, bogat kulturni rad i održavanje vlastite zgrade. Osim već dobro poznatih kulturnih priredaba, spomenimo da u okviru Čitaonice djeluje Izvorna plesna skupina, Dječja plesna skupina, Tamburaški sastav «Šokadija», sada već i Mladi orkestar, podmladak tamburaša koji prati nastupe dječje i izvorne plesne skupine. Svojim aktivnostima pridonose očuvanju mohačke šokačkohrvatske kulture, te bogaćenju kulturnog života grada Mohača i cijele hrvatske zajednice u Mađarskoj. Osim toga ostvaruje dobru suradnju sa svim ustanovama i udrugama koje njeguju hrvatski jezik i šokačke tradicije.

Kako je u izvješću uz ostalo naglasio predsjednik Jakšić, sve što su planirali lani, gotovo su stopostotno ostvarili. Među najvećim uspjesima naveo je dovršetak obnove i dogradnje zgrade odnosno uređivanje dvorišta, što je ostvareno potporom grada Mohača i europskih fondova, te već tradicionalne priredbe, među kojima je posebno istaknuo Pranje na Dunavu i Grahijadu. Međutim Antunovo nije uspjelo onako kako su predviđali, ponajprije zbog termina održavanja mise na hrvatskom jeziku i popodnevnoga kulturnog programa. Osim toga postoje nesuglasice sa župnikom oko termina mise na hrvatskom jeziku (svake posljednje nedjelje u 11.15). Stoga nisu ni stavili Antunovo u program za ovu godinu, ali neće se protiviti ako netko preuzme organizaciju.

Trima zaslužnima za istaknuti društveni rad simbolično je dodijeljeno priznanje «počasna opeka». Pri tome je istaknuto kako sve više njih osjećaju pripadnost Čitaonici, u kojoj vlada prijateljsko, obiteljsko ozračje. Na kraju je Đuro Jakšić zahvalio svim članovima vodstva, kao i voditeljici skrbnici doma na cjelogodišnjem zalaganju, te svim članovima koji redovito posjećuju razne programe, pridonoseći njihovom uspjehu.

Blagajnica Iveta Kanizsa Bubreg izvijestila je o financijama, detaljno izložila prihode i rashode. Kako smo čuli, Čitaonica je prihode ostvarila s 6,188 milijuna, a rashode s 4,696 milijuna uz ostatak novca iz 2013. godine od 1,492 milijuna forinta, što je 140 tisuća više nego lani. Pri tome je istaknuto kako su rad Čitaonice podupirali mohačko gradsko poglavarstvo, Hrvatska državna samouprava, Hrvatska samouprava grada Mohača, generalni konzulat Republike Hrvatske u Pečuhu, te drugi, a putem natječaja osvojena je potpora za djelovanje i za Pranje na Dunavu. Znatni su prihodi ostvareni od naplaćivanja najamnine, od prijave na razne priredbe, od potpore putem 1% poreza na osobni dohodak... Kako reče Vjekoslav Filaković, nadzorni odbor našao je sve u redu oko financija.

Među planovima za tekuću godinu predsjednik Đuro Jakšić naveo je već tradicionalne programe, poradi vraćanja Božićnog programa otprije dvije godine, uz blagdanski stol i domaća jela. Dopredsjednik Stipo Bubreg potaknuo je da bi Pranje na Dunavu valjalo proširiti gastronomskim sadržajem

radi uspostave financijske rentabilnosti, te predložio da se kuha domaća sarma u zemljanom loncu.

Voditeljica dječje plesne skupine Beata Janković uz ostalo je naglasila da se od rujna povećao broj članova, imaju mnogo malih, ali im nedostaju dječaci u velikoj skupini. Napomenula je i uspješan boravak, te svakodnevne nastupe dječje skupine i Mladog orkestrara u Svetom Filipu i Jakovu u Hrvatskoj, u naselju koje bi uskoro moglo postati novim prijateljskim naseljem grada Mohača. U ime crkvenoga pjevačkog zbora reče kako se oko mise na hrvatskom jeziku muče sa župnikom, ali će ustrajati dokle god mogu. Osobno smatra kako se mora pronaći neko rješenje da se očuva misno slavlje na hrvatskome jeziku. Na njezine riječi nadovezao se i Zoltan Horvat, član vodstva odgovoran za kulturu, naglašujući kako su svojevremeno zajedno pokrenuli misna slavlja na hrvatskome jeziku. «Moramo ustrajati, boriti se za ono na što imamo pravo, mjesečno barem jedanput hrvatsku misu u crkvi koju su naši preci i franjevci iz Bosne sagradili. Moramo pokazati da nas ima, svake posljednje nedjelje, s početkom u 11.15 pojaviti se na hrvatskoj misi» – reče odlučno Zoltan Horvat, te je dodao kako im kantor István Nagy Kövesi otpočetka svesrdno pomaže. Ujedno je najavio da će se 29. ožujka organizirati natjecanje vinara, a 10. svibnja natjecanje ribiča.

Dopredsjednik Stipo Bubreg izvijestio je okupljene o uspješnom nastupu Izvorne plesne skupine i Tamburaškog sastava «Šokadija» te Đure Jakšića na javnom snimanju emisije «Lijepom našom» u Pečuhu. Uslijedilo je uzimanje tri kandidata u predčlanstvo, a dva u članstvo.

Na kraju je među raznim pitanjima riječ uzeo Stipo Pavković, koji je naglasio kako je bio ponosan što je član Šokačke čitaonice koja je na dostojan način zastupala mohačku Šokadiju u programu javnog snimanja emisije «Lijepom našom» u Pečuhu. Istodobno je izrazio nezadovoljstvo da se program Hrvatske televizije u Mohaču može pratiti samo u okviru dodatnih usluga, te je zamolio vodstvo Čitaonice da se založi za vraćanje hrvatskoga programa u osnovni paket usluga. Budući da je to i političko pitanje, zauzeo se da se u tome zatraži i pomoć Hrvatske samouprave grada Mohača. Prema riječima čelnika udruge koji su to već pokušali ishoditi, nažalost, za spomenutu televizijsku kuću to je prije svega gospodarsko pitanje, stoga ne preostaje drugo nego se sam pobrinuti za neko rješenje.

S. B.

Pedagoška praksa osječkih studenata u pečuškoj Hrvatskoj školi Miroslava Krleže

DUŠNOK – U okviru svečanoga misnog slavlja koje je povodom obilježavanja 200. obljetnice posvete župne crkve predvodio kalačko-kečkemetki nadbiskup dr. Balázs Bábel, 1. ožujka predane su i posvećene obnovljene crkvene orgulje. Obnova je ostvarena u okviru projekta novoga Széchenyieva plana „Razvijanje južnoal-földske dionice Mađarske hodočasničke staze iskorištavanjem kulturno-povijesno-sakralne baštine u vjerske svrhe...”. Misno slavlje u dupke punoj župnoj crkvi uljepšao je orguljaš Vilmos Leányfalusi i pjevački zbor kalačke katedrale pod vodstvom Ilone Žebić.

DOMBOVAR – Na poticaj tamošnje Hrvatske samouprave, na čelu s Gaborom Varga-Štadlerom, u gradu će imenovati javni prostor po banu Franju Vlašiću, koji je rođen u tome mjestu. U spomen na bana, 2011. postavljena je spomen-ploča na pročelju tamošnjeg Doma narodnosti. Prilaz između Kossuthove ulice i Ulice Szabad-ság iza Doma narodnosti bit će nazvan po Franji Vlašiću. Svečani čin imenovanja bit će u okvirima programa Dana grada Dombovara, 29. ožujka, s početkom u 11 sati s polaganjem vijenca kod spomen-ploče. Na svečanosti govor će održati Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave, i Loránd Szabó, dombovarski gradonačelnik, te mr. sc. Ružica Ivanković, konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu. Na svečanost stiže i izaslanstvo prijateljskih gradova iz Hrvatske, iz Ogulina i Vira.

BAJA – Pobožnost Križnog puta na hrvatskom jeziku u župnoj crkvi Svetog Antuna Padovanskog održava se svakoga korizmenog petka, s početkom u 15 sati. Križni put vodi Šandor Pančić u nazočnosti desetak bunjevačkih Hrvata.

BAJA – Donjogradski vrtić u Kinizsievoy ulici, gdje se u sve tri vrtičke skupine odvija odgoj na hrvatskome jeziku, 24. ožujka, s početkom u 9.30 priređuje natjecanje u kazivanju stihova, a 28. ožujka, s početkom u 15.30 već tradicionalni Narodnosni dan.

PEČUH – Turistička zajednica Zadarske županije predstavila se na turističkom sajmu u Pečuhu od 7. do 9. ožujka. Zadarska županija gaji prijateljske veze s Baranjskom županijom. Zadarska županija, odnosno TZ Zadarske županije tradicionalno nastupa na ovom sajmu, a čini to zajedno sa Šibensko-kninskom županijom. Pred samo otvaranje do zadarsko-šibenske družine došli su osnažiti nastup i Marin Skenderović, ravnatelj predstavništva Hrvatske turističke zajednice u Mađarskoj, te konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Ružica Ivanković.

Učenici prvog razreda Škole Miroslava Krleže sa svojim „učiteljicama”

Studenti Učiteljskog fakulteta osječkoga sveučilišta od mjeseca studenog do kraja travnja obavljaju dio svoje pedagoške prakse u Hrvatskoj školi „Miroslav Krleža”. Riječ je o studentima Učiteljskoga studija koji hospitiraju u nižim razredima. Dolaze u paru, jedan tjedan studenti iz Osijeka, a drugi tjedan studenti s raspoređenoga studija u Slavnskome Brodu. Studenti hospitiraju od prvoga do četvrtog razreda, a voditelji su im učitelji Hrvatske škole Miroslava Krleže: Vesna Velin, Marica Kovačević, Eva Daskalov i Estera Bogardi.

Irena Vodopija, izvanredna profesorica na Učiteljskom fakultetu u Osijeku, predstojnica Odsjeka za filologiju, i Dubravka Smajić, docenticu na Učiteljskom fakultetu u Osijeku, predstojnica Katedre za jezikoslovlje i književnost, oduševljene su uspostavljenom suradnjom s Hrvatskom školom Miroslava Krleže. Učiteljskom fakultetu u Osijeku nisu strane spoznaje o položaju i metodici nastave hrvatskoga jezika i književnosti u narodnosnim školama, a iz dosadašnje suradnje izrastao je projekt koji se upravo provodi u toj našoj školi. Naime dugogodišnja suradnja pokazala je kako bi se moglo surađivati putem uključivanja studenata učiteljskoga fakulteta u praksu u našoj pečuškoj školi. Od ove akademske godine prišlo se provedbi projekta, pa je planirano kako će 36 studenata, dio prakse odraditi u Školi Miroslava Krleže. Osječki studenti imaju obvezatnu praksu u Hrvatskoj, ovisno o godini studija. Druga godina tjedan dana, treća godina dva tjedna, četvrta i peta godina tri tjedna prakse. Studenti praksu obavljaju najčešće u mjestima gdje žive, a ovim projektom im je ponudeno odraditi tjedan prakse u Pečuhu.

Nastojimo studente upućivati da posebnu pozornost posvećuju hrvatskom jeziku, jer hrvatski jezik, osim što je najzastupljeniji nastavni predmet, on je i nastavni jezik, jezik na kojem se odvija sva nastava u hrvatskim školama bilo da je to u Hrvatskoj ili u inozemstvu. U tom smislu nam je posebno zanimljiva ova višejezična sredina, praćenje, promatranje, proučavanje hrvatskoga jezika u

takvim okruženjima. Budući da već neko vrijeme razmišljamo o pokretanju smjera na našem fakultetu koji se tiče učenja hrvatskoga jezika kao b predmeta uz učiteljski studij, a i radili smo na programu rano početno učenje hrvatskoga jezika, posebno nas zanima višejezičnost kao jedan od kolegija gdje bi se pratio razvoj jezika djece koja su izvan Hrvatske i koja su u ovakvim rubnim graničnim područjima. Dakle namjera nam je kako bi naši studenti osjetili koje su poteškoće i prednosti učenja jezika, a i služenja jezikom u ovakvim školama, i onda u tom smislu planiramo im dati i teme za diplomske radove, kažu mi profesorice Vodopija i Smajić.

Dodaju kako su studenti vrlo zadovoljni s dosadašnjim iskustvom, te su izrazili želju obavljanja cjelokupne prakse u Pečuhu, a posebno ističu rad voditelja, ravnatelja i cjelokupnoga osoblja škole. I u stručnom smislu, a i ljudskom, kažu kako je pečuški dio pedagoške prakse neponovljivo iskustvo.

Radi se uglavnom o studentima završnih godina, dakle četvrte i pete koji su već stekli određeno iskustvo, imaju donekle razvijeni određeni učiteljski djelokrug. Pečuška je praksa ponuđena upravo najboljim studentima s očekivanjem njihova boljeg snalaženja i bolje oplodnje stečenih iskustava. Odabrani su iz Osijeka i Slavnskoga Broda najbolji studenti četvrte i pete godine. S druge strane učenici su u prilici čuti izvorne govornike, a i učitelji dolaze do dodira s trenutačnim stanjem u jeziku, jer jezik se mijenja, pa je svaki izvorni govornik dobro došao. I učiteljima i djeci.

Razgovarali smo i s Vesnom Velin, učiteljicom u prvom razredu Osnovne škole Miroslava Krleže, kod koje je do sada hospitiralo šest studenata iz Osijeka. Studenti u prvom dijelu tjedna kao promatrači sudjeluju nastavi, a u drugom dijelu tjedna, pripremaju se i drže sate čitanja, pisanja, našu okolinu, tjelesni odgoj... Budući da ne govore mađarski jezik, na satima koji su na mađarskom jeziku pripremaju se za ostale sate, ili su u knjižnici... Borave u školi i učeničkom domu u kojem su smješteni 24 sata te u pravom smislu

riječi upoznaju život u školi i učenike. U učeničkom domu druže se i uključuju u rad s gimnazijalcima, odlaze s njima na nogomet, odbojku, košarku. Za njih je bitan saobraćaj s djecom koja uče hrvatski, ili su hrvatskog podrijetla, zanimaju ih nastavne metode rada s djecom koja ne znaju ili malo znaju hrvatski. Zanimaju ih tijekom koji dovodi do toga da u četvrtom razredu učenici već perfektno govore hrvatski. S druge strane i voditelji su se obogatili novim iskustvima, oduševila ih je aktivnost studenata i spremnost pomoći u svakoj prilici te zavređuju, kako čujemo, zvjezdanu peticu.

Gábor Győrvári, ravnatelj Hrvatske škole Mirosłava Krležę, u stručnom razgovoru s kolegama s Osječkog učiteljskog fakulteta sažima dosadašnje. Kaže kako je Škola Mirosłava Krležę uvijek bila otvorena za ovakve vidove suradnje, a budući da i inače djeluje kao vježbaonica Pečuškoga sveučilišta, a odnedavno primaju i studente i s bajske učiteljske škole na praksu, samo po sebi se dalo i primanje osječkih studenata.

Na pitanje, što to znači biti vježbaonica i koja škola može biti vježbaonica, Gábor Győrvári kaže: Obično su vježbaonice ustanove koje pripadaju određenome visokom učilištu. Kada se govori o programu hrvatskoga jezika i književnosti, nastave hrvatskoga

jezika i književnosti i hrvatskim školama u Mađarskoj, onda to budu bazične ustanove koje su kadrovski dobro opremljene, u kojima teče priznati stručni rad. Tako je pao izbor na nas i tako smo izabrani i tako smo se priključili projektu Pečuškoga sveučilišta. Studenti kroatistike, odnosno slavistike dolaze k nama na stručnu praksu, ali imali smo već studente i s ostalih struka koji su nam se prijavili na praksu. Na samom fakultetu smo bili predloženi kako bi student opću pedagošku praksu obavljao kod nas, uključujući se u ovaj ambijent, u svakodnevni rad škole. To je značilo kod nekih studenata nastavu danog predmeta, a kod drugih opću pedagošku praksu, znači dolazak na sjednice, biti na razgovorima s roditeljima, uključiti se u izvannastavne aktivnosti, raditi različite pripreme, biti na satu razrednika, pratiti organizacijski rad, vođenje dokumentacije škole itd.

Pružanjem usluga škola potvrđuje stručnosti, a nastavnici mentori dobivaju malo više posla. To je činjenica. Ali inače svakako se isplati jer su to novi pristupi. Studenti ipak donose one metode što oni sada rade na svojim učilištima od Pečuha preko Baję do Osijeka, tako da ove različite i napredne metode svakako i na taj način ulaze i u našu praksu i u našu nastavu, a na taj način se mogu i same učiteljice i učitelji obnoviti, a

drugo u neku ruku ponekad rasterećuje samog učitelja kada ima pomoć u tome tjednu ili dva tjedna nastave kada studenti na praksi pomažu u oblikovanju slova u prvome razredu. Jednako tako odlaze na plivanje s učenicima četvrtog razreda pa i oni su kao pratitelji, malo pomažu ako ništa drugo, onda osušiti kosu. Možda se čini da su to bezvrijedne stvari, ali kada se sve to složi, kada se sve sklopi, onda je ipak jedan zajednički pedagoški rad, jedan timski rad mentora, studenta, asistenta itd. Mislim kako je to svakako na obostranu korist.

Projekt hospitiranja studenata Osječkoga sveučilišta i njihove učiteljske škole interaktivan je program, studenti su dio zajednice, škole, žive u školi, oni su 24 sata s učenicima i time ostvaruju jako čvrstu interakciju između mentora i studenta. Studenti po vlastitom izboru i po svojim kompetencijama mogu se i opredijeliti da će to biti praksa iz prirodoslovno-matematičkih predmeta, ili baš hrvatskoga jezika i književnosti. Nama je najvažniji jezični čimbenik u cijeloj priči, studenti ne govore mađarski, te u tim situacijama i učenici dobiju izvorni hrvatski materinski jezik – zaključuje ravnatelj Hrvatske škole Mirosłava Krležę s uvjerenjem kako će započeti projekt biti uspješan i u svome nastavku.

Branka Pavić Blažetin

Koljnofski informativni skup o izbori

Hrvatska manjinska samouprava Koljnofa je prva organizirala u Gradišću informativni skup, zbog približavajućih izborov, 8. marcijuša, dopodne, a za predavača je pozvala Richárda Tircsia, peljača Odjela za narodnosne, crkvene i civilno-društvene kontakte u Ministarstvu ljudskih resursa. Glavni pokrovitelj konferencije je bio dr. Csaba Latorcai, zamjenik državnoga tajnika pri Ministarstvu ljudskih resursa, a drugi pokrovitelj konferencije Koljnofac Matija Firtl, parlamentarni zastupnik i sadašnji kandidat stranke Fidesz-KDNP, ki je podilio na forumu i dobre visti s nazočnimi predstavnikmi hrvatskih i nimških samoupravov.

Kih 25 narodnosnih aktivistov se je odazvalo pozivu Hrvatske samouprave Koljnofa, a njih je pozdravila domaćica i predsjednica koljnofske Hrvatske samouprave Ingrid Klemenšić, u pratnji hrvatskih melodijov, u izvedbi Koljnofskih tamburašev. Matija Firtl je govorio od toga da na inicijativu ka je zapravo pokrenuta iz Jursko-mošonsko-šopronske županije, i na Vladin predlog, Parlament je olakšao osnivanje narodnosnih samoupravov. Naime na jesenski izbori neće tribati narodnosti u pojedini naselji imati najmanje 30 pripadnikov, nego dovoljno je 25 registriranih pripadnikov pojedine narodnosti. Po tom modificiranju za Hrvate u gradu Bika, u selu Horpaču i željeznožupanijskom Turnu ponovo će se otvoriti mogućnost da utemelju svoje predstavništvo, a s tim je odvezana od pogibelji i Hrvatska samouprava Jursko-mošonsko-šopronske županije.

Richárd Tircsi u svojem predavanju je dotaknuo najvažnija pitanja državnih i jesenskih lokalnih izborov, i naglasio je, kako su dotični izbori svakako sudbonosni za narodnosne skupine u Ugarskoj. Uz ostalo smo čuli i reflektiranja i oštre kritike od nazočnih hrvatskih zastupnikov, što naliže novoga izbornoga zakona Vlade, ali je na to odgovorio visoki predstavnik u Ministarstvu da smo

svi skupa na putu jedne veće promjene, i još daleko nismo zašli na kraj ceste. Narodnosti prvi put će moći birati svojega zastupnika u Ugarski parlamenat, i on je samo hrabrio i bistvao sve nazočne, a prik njih i ostale pripadnike našega naroda da i na ov način glasa ju na svoju listu i doživljavaju svoj identitet. Potom se je diskutiralo i o pravom ispunjenju formulara za dodjelu državne potpore mjesnim i područnim narodnosnim samoupravam i o bodovni vridnosti različitih programov, zapisnikov i ostvarenih priredab, iako, kako smo to čuli i na ovom skupu, to je samo još

jedan administracijski tarhet na hrptu samoupravov. Svi nazočni su bili složni u tom da je svakako bio koristan ov izborni skup, a slični sastanki se priredjuju na tlu naše regije još i u naredni tajedni. U bliskoj budućnosti je predvidjena i generalna sjednica Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, ali točan termin zasad još nije poznat.

-Tiho-

«Dimnjačar» Vladimira Kerekeša u Šeljinu

Ime glumca Vladimira Kerekeša jamstvo je dobre kazališne zabave, s mnogo smijeha i dosjetaka. Znaju to i čelnici Zajednice podravske Hrvata koji su njega i njegovu družinu već više puta ugostili u svojim sredinama. Ovoga puta bilo je to 2. ožujka u šeljinskom domu kulture, ispunjenom do posljednjega mjesta. Kerekeš svoja mađarska gostovanja odrađuje posredstvom menadžerice Kate Franković, podrijetlom iz Lukovišća, sa stalnom adresom u Senandriji. Tako je došlo i do gostovanja monokomedije «Dimnjačar», suradnje Zajednice podravske Hrvata i njezina predsjednika Joze Solge te Hrvatskoga narodnog kazališta u Varaždinu i njegove ravnateljice Jasne Jakovljević, na obostrano zadovoljstvo obadviju strana.

Kerekeševa predstava gostovat će i na 5. Tjednu smijeha Ljubomira Kerekeša na Velikoj sceni varaždinskog HNK 28. ožujka. Radi se o monokomediji Mirka Keleka «Dimnjačar» u adaptaciji, režiji i izvedbi Ljubomira Kerekeša. U Šeljinu je Kerekeš došao nakon zagrebačkoga gostovanja, 28. veljače, u Histrijskom domu. Napomenimo kako je po istom tekstu Mirka Keleka 1994. snimljen i prvi varaždinski igrani film «Da bi reč rekel».

Glazbu je napisao Dragutin Novaković

MOHAČ – U okviru prijateljske suradnje, dvadeset učenika i pet nastavnika iz Belog Manastira 27. veljače boravilo je u mohačkoj Osnovnoj školi „Széchenyi“. Primili su ih učenici 4. razreda predmetne nastave hrvatskoga jezika koje poučava učiteljica Anka Brozovac. Gosti iz Hrvatske prijepodne su sudjelovali u programu „Mali i veliki u maškaramama“, čime je otvoren ovogodišnji Bušarski ophod. Popodne su sudjelovali u bušarskoj radionici, a na trgu gledali program dječjih poklada. Djeca su se družila, razmijenila mejlove, a nastavnici su dogovorili program suradnje za iduću godinu. Kasno popodne, obožani novim doživljajima, gosti su se oprostili od svojih domaćina. Susret je ostvaren potporom Grada Mohača, u okviru suradnje s prijateljskim Belim Manastrom.

Šarli, koji je i autor songova. Dimnjačarske priče i dogodovštine ispričane jednostavnim jezikom jednostavnog čovjeka, namočene bogatim mjesnim narodnim izričajem, vrlo lako uspostavljaju saobraćaj s gledateljima. Tako i glavni junak ove monodrame neprestance mami iz gledateljstva plotune smijeha, ne dopuštajući mu da se bar načas odmori.

A specifičan i simpatičan prostački humor omogućuje mu i izravan odaziv, jer se dotiču izričkom i nekih mjesnih frustracija i osoba. Zanimljivost ove predstave jest u tome što izvedba varira u duljini, ovisno o raspoloženju publike i osobnoj procjeni glumca. Najkraća «Dimnjačareva» izvedba trajala je dvije minute, a najduža sat i trideset i pet minuta. Kerekeš dodaje: „Postoji prilagodba u interpretaciji s raznim improvizacijama jer svako vrijeme, prije svega gledamo iz vladajuće strukture, za „malog“ čovjeka nosi svoj križ. O tom „malom“ čovjeku, kakav je uostalom i sam, progovara dimnjačar Štjef. Svi podjednako imamo pravo zaurlati ili uprti prstom, bez obzira vladali ili ne ili bili „mali ili veliki.“ Predstava je premijerno izvedena 1992. godine, a od tada je imala više od tisuću izvedaba na brojnim gostovanjima i festivalima.

-hg-

NARDA – Seoska samouprava ovoga južnogradišćanskoga sela srdačno Vas poziva na svetačnost oko obnovljenoga spomenika palim junakom u Prvom svjetskom boju, 30. marcijuša, u nedilju. Od 10.30 uri se služi maša u mjesnoj crkvi, a zatim je program pri spomeniku, kade će nastupiti i mjesni zbor i tamburaši. Po odluci ministra obrane, dr. Csabe Hendea, vas strošak obnove ovoga spomenika (obnova mramornih pločov, fundamenta, oblikovanje cijele okolice) je snosio Glavni odjel Ministarstva obrane. Tako restaurirani bojni spomenik otkriva dr. Csaba Hende, blagosavlja ga Tamás Várhelyi, farnik Pinčene doline.

MOHAČ – Gradska samouprava predala je natječaj za potpunu obnovu Eötvöseva vrtića. Za ulaganje vrijedno više od 37 milijuna forinta računa se s 30 milijuna forinta bespovratne potpore, a vlastiti udio od 7,5 milijuna osiguran je na teret namjenske proračunske pričuve. Planirana obnova uključuje obnovu pročelja, izmjenu prozora, vratiju i krova, te osuvremenjivanje grijanja.

Trenutak za pjesmu

Miroslav Krleža

Dijalog

utroje ili ljubav bez krova

Ja sam tebi dala sebe,
a sada me od tebe zebe.

Ja sam tebi sebe dao,
a sada sam dalek, hladan i zao.

U utrobi čovjek se micati stao.
Sretan, nesretan, tko bi znao?

Dani kroatistike u Zadru s pečuškim kroatistima

Odsjek za hrvatski jezik i književnost Sveučilišta u Zadru ove je godine prvi put organizirao vrijednu i zanimljivu manifestaciju pod nazivom Dani kroatistike, održane u više zadarskih prostora, i u Šibeniku, od 10. do 14. ožujka. Nizom javnih predavanja, posebnom tribinom i radionicama te književnom večeri obilježeni su i Dani hrvatskoga jezika, a ujedno se i javno predstavila široka znanstvena i stručna djelatnost zadarskog odsjeka.

Tribina «Zadar kao književno središte», književna večer, standardološka radionica «Hrvatski izvana», predavanja; «Hrvatsko pravno nazivlje», «Bajka danas – klasična književna vrijednost ili bauk?», «Šibenska jezična i književna baština», predstavljajući studentskoga projekta uz projekciju filma. Zadarski je Odsjek bio domaćin 13. ožujka događanju pod nazivom «Hrvatsko-mađarske književne veze» na kojem su svoj niz izlaganja imali studenti kroatistike s Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu.

Dvadesetak studenata pečuške kroatistike s lektorom Borisom Kišem boravilo je u Zadru na Danima kroatistike, kaže voditelj pečuškog Odsjeka Stjepan Blažetin. Oni su prilikom svoga jednotjednog boravka u Zadru između ostaloga posjetili Dom Zadarske županije gdje su ih primile pomoćnica pročelnika Upravnog odjela za društvene djelatnosti Renata Vuksan i pomoćnica pročelnice Ureda

KALAČA – Lani pokrenuta suradnja s rackim Hrvatima preko Dunava i ovogodišnja pokladna zabava imat će svoj nastavak. Kako nam uz ostalo reče zastupnik Hrvatske samouprave Stipan Perić, završni događaj 20. podunavske smotre folkloru 6. lipnja ove godine bit će Susret podunavskih Hrvata-Raca, koji će se održati na otvorenoj pozornici nadbiskupskog vrta, s početkom u 18 sati. Tom će prigodom nastupiti amaterska kulturno-umjetnička društva iz Dušnoka, Bačina, Kalače, Erčina i Tukulje.

župana Daniela Nižić koje su ih upoznale sa Županijom kao jedinicom područne (regionalne) samouprave te njenim zemljopisnim položajem, kulturnom baštinom, bili su gosti djelatnika Narodnog muzeja Zadar čije su izložbe i zbirke obišli uza stručno vodstvo.

Primio ih je zadarski gradonačelnik Božidar Kalmeta zajedno sa svojim suradnicima, potpredsjednikom Gradskog vijeća Draženom Grgurovićem i pročelnikom UO za odgoj i školstvo Josom Nekićem, zaželio im dobrodošlicu, te im omogućio razgledavanje kulturne baštine grada Zadra uza stručno vodstvo.

«Ponosni smo na naše Sveučilište, ono je jedno od najpoznatijih obrazovnih ustanova i dobro se razvija. To je naš prozor u svijet. Isto tako sam ponosan i na vas i drago nam je da imamo mlade ljude koji njeguju i vole hrvatski jezik», kazao je gra-

donačelnik Kalmeta obraćajući se pečuškim kroatistima. U sklopu svog posjeta studenti su se na zadarskom Forumu susreli i rukovali i s predsjednikom Republike Hrvatske Ivom Josipovićem koji je 13. ožujka bio u službenom posjetu Zadarskoj županiji.

Ovaj studentski projekt organiziran je preko Instituta «Balassi», a u organizaciji posjeta studentima je pomogao Generalni konzulat Republike Hrvatske u Pečuhu. U suradnji s katedrom za kroatistiku zadarskoga Sveučilišta za pečuške studente organizirana je i nastava, a djelatno su sudjelovali programima Dani kroatistike Sveučilišta u Zadru.

– To je upravo izvrsna prilika da naši studenti uspostave komunikaciju sa zadarskim kolegama, da upoznaju narječja hrvatskog jezika u svoj njegovoj punini. Prilika je to, naravno, da upoznaju i povijesnu i kulturnu baštinu Zadra, zaključio je profesor Boris Kiš.

- hg -

Hrvatsko kulturno društvo „Četarci” prilikom svečevanja obnovljenoga Kulturnoga doma

„Twinning konferencija“ u Budimpešti

U organizaciji Ureda predsjednika Vlade, u petak, 28. veljače, u Budimpešti je održana „Twinning konferencija“. Na njoj, koja je okupila brojne mađarske stručnjake i predstavnike Vladinih tijela uključene u provedbu twinning projekata, raspravljalo se o njihovim potencijalima, ciljevima te različitim iskustvima. Kako bi predočio nazočnima hrvatska iskustva u twinning projektima na konferenciju je pozvan hrvatski veleposlanik u Mađarskoj Gordan Grlić Radman.

Načelnik Odjela za međunarodne poslove Ureda predsjednika Vlade Simó Balázs uvodno se osvrnuo na udružene projekte u kojima je sudjelovala Mađarska, te izrazio zadovoljstvo što se na institucionalnoj razini sve više prepoznaje njihova vrijednost. Ocijenio ih je stoga važnim elementom u mađarskoj vanjskoj politici, posebice u pogledu „otvaranja prema istoku“. Posebno je izrazio zadovoljstvo suradnjom Mađarske s Hrvatskom, uz potporu Litve. U 2013. na udruženom projektu o javnoj upravi ocijenio ga je jednim od najboljih projekata prošle godine, Načelnik Odjela za EU pravosuđe i unutarnje poslove te proširenje pri Ministarstvu vanjskih poslova István László Dux osvrnuo se na utjecaj twinning projekata kao vanjskopolitičkog instrumenta Mađarske. Istaknuo je pritom kako su se udruženi projekti u praksi pokazali kao iznimno učinkovit model povezivanja idealističke dimenzije pomoći manje razvijenim budućim članicama sa zbiljskim opsegom širenja vanjskopolitičkog pristupa svake uključene članice.

Hrvatski veleposlanik u Mađarskoj Gordan Grlić Radman izlagao je o „Twinning iskustvo Hrvatske kao države korisnice – važan instrument u pristupu EU“. Iskoristio je prigodu kako bi još jednom zahvalio Mađarskoj na neprekidnoj pomoći koju je pružala Hrvatskoj tijekom čitavog eurointegracijskog tijeka, te podsjetio kako je upravo tijekom mađarskog predsjedanja Europskom Unijom, u lipnju 2011. Hrvatska zaključila pregovore s Unijom. Ukratko je izložio kronologiju hrvatskoga pristupnog tijeka za ulazak u punopravno članstvo Europske Unije, i napomenuo kako je provedbom brojnih twinning projekata olakšan cjelokupni tijek reforma i izgradnje institucija, razmjenjivana su iskustva iz prijašnje unijske prakse, a ujedno su ojačani različiti oblici suradnje i na bilateralnoj i na multilateralnoj razini. Važnost sudjelovanja o udruženim projektima veleposlanik Grlić Radman postavio je i u okviru suradnje unutar Višegradske skupine, čemu Hrvatska kao zemlja srednjoeuropskog tradicijskog prostora pridaje veliku pozornost.

- hg -

Salantski dobrotvorni bal

«Uzmi za ruku salantskog vrtićaša»

Tradicionalni dobrotvorni bal Zaklade salantskoga narodnosnog dječjeg vrtića «Uzmi za ruku salantskog vrtićaša», održan je i ove godine u salantskom domu kulture 1. ožujka, kaže za Hrvatski glasnik voditeljica vrtića Diana Kečkeš Bori. Salantski hrvatski narodnosni vrtić trenutno pohađa osamdesetak djece iz Salante, Papca (Babarcsoölös), Bišire (Bisse), Boštima (Bosta), Garije (Garé), Siklósbodonye, Silvaša, Turonja. Rad se odvija u tri odgojne skupine uz šest odgajateljica. U svakoj skupini djeca rade i s odgajateljicom koja je osposobljena za odgoj na hrvatskom jeziku.

To su Diana Kečkeš Bori, Eva Ronta Kapitány i Kristina Gergić Nagy. Salantski vrtić djeluje već četiri desetljeća, a već tridesetak godina neprekidno surađuje s Dječjim vrtićem Pinokio iz Donjeg Miholjca. Posjeti su godišnji, učestali i organizirani i za djecu i odgajatelje uz razmjenu najnovijih iskustava iz struke. Potrebe proizašle iz putovanja snosi uzdržavatelj vrtića, salantska Seoska samouprava. Prekrasan je salantski dječji vrtić na putu koji s glavne ceste vodi k Nijemetu. Samouprava se brine kako bi zadovoljavala potrebe vremena i polaznika. Glavni je cilj vrtića odgoj djece u okvirima dvojezičnosti. Od ulaska u vrtić djeca stupaju u dvojezičnu hrvatsku narodnosnu sredinu. Poseban je naglasak na usvajanju hrvatskoga jezika kroz pjesmu, priču, igru i očuvanje narodnih običaja, kroz dnevnu komunikaciju. U očuvanju narodnih običaja posebno je uspješna plesna skupina Maleni koja redovito nastupa na svim mjesnim priredbama i događanjima pred mnogobrojnom publikom te na svim priredbama u vrtiću. Rad odgajateljica u vrtiću pomažu i četiri osposobljene dadilje te kuhinjsko osoblje koje se brine za obroke djece. Posebnu potporu djelatnicima vrtića pruža Zaklada „Fogd a Szalántai óvodások kezét“ («Uzmi za ruku salantskog vrtićaša») u kojoj se ogleda zajednički rad djelatnika vrtića i roditelja. Tako se organizira i spomenuti bal čiji je prihod namijenjen potrebama vrtića. Svečani program i ovogodišnjeg bala dali su salantski vrtićaši. Odrasli djelatnici vrtića izveli su prigodnu kazališnu scenu, a nastupili su srednja i velika skupina te orkestar mjesnoga KUD-a Marica, te salantski umirovljenici Bogatu tombolu osigurali su brojni sponzori i samouprave. Za balsko raspoloženje brinuo se Orkestar «Podravka».

Branka Pavić Blažetin

BAJA

Hrvatski dani na Visokoj školi Józsefa Eötvösa

Odjel za hrvatski jezik pri Institutu za narodnosne i strane jezike Visoke škole Józsefa Eötvösa u Baji organizira stručni skup i susret hrvatskih studenata, 27. i 28. ožujka. Gošća Hrvatskih dana bit će hrvatska književnica i sveučilišna profesorica Julijana Matanović koja će 27. ožujka, s početkom u 13.30 sati u dvorani knjižnice Tehničkog fakulteta u Baji (Ulica Endrea Bajcsya Zsilinszkyja 14), održati predavanje pod naslovom „Ivo Andrić“. Slijedi predstavljanje njezinih knjiga od 15.30 sati, od 17 sati pak kratki program u auli. Sutradan, s početkom u 9 sati u dvorani c/42 (u zgradi na Segedinskoj cesti), Julijana Matanović održat će predavanje „Žensko ratno pismo“. Kako nas je obavijestio voditelj Odjela profesor Živko Gorjanac, na skup očekuju i nekolicinu studenata te profesora kroatistike iz Pečuha i Sambotela.

Kako dalje u Hrvatskoj Kemlji?

Marija Nović-Štipković razmišlja o prikldavanju štafete

To je već istina da rijetkokrat zajdemo u Kemlju. Nikako ne toliko puta, koliko bi to volili. A kad konačno moremo diozimiti na nekoj priredbi, ne samo nas, i druge ljude rasturobi da svenek vidimo iste obraze, no s tim se zadovoljiti ne mora samo kemljanska hrvatska zajednica, nego nekako je slična situacija i u svi drugi naši seli i mjesti. Ako mlađji dođu, oni si obliču svoju dıcu u svećanu pratež, pogledaju njev svećani program, zatim je pogladu, pohvalu je, obavezno po ugarski. Šikano su jaćili mali folklorası, obraćali su se na ritam na pozornici, i potom prošli domom.

Marija Nović-Štipković, predsjednica Hrvatske samouprave

Hrvatska zajednica u Hrvatskoj Kemlji s izumiranjem starijih ljudi, ljeta na ljeta je sve manja. Hrvatskogovoreći stanovnici zbog starosti prođu, a mlade jednostavno nij'. Od lani poznajemo rezultate popisa stanovništva. Po toj statistici u Kemlji je broj Hrvatov 311, to je – kako se i piše – oko 12% od cijeloga stanovništva. To je ta broj na kojega su računali u mjesnoj Hrvatskoj samoupravi? – ispitujemo predsjednicu Mariju Nović-Štipković, kako ju svi poznaju doma, Miciku. – *Ja svenek velim, meni ovo ne paše sve, aš mi imamo troja sela, pod nazivom Kemlja. Jedan ugarski dio, jedan nimški dio, i pravoda Hrvatsku Kemlju. Ovo nije pravica, ako tako zamemo da va Hrvatskoj Kemlji, koliko Hrvatov imamo, kad onda to nije 12%, nego 35%. A to veljek drugaćije zvući, ne? Ja si mislim da mi i ovako imamo već Hrvatov. Ja sam šla od hiže do hiže va misli, i gvišna sam, od toga broja je svakako već Hrvatov, ali zač se nisu dali zapisati, to vam ja ne znam povidati! Mislila sam si 25–30 registriranih Hrvatov svakako ćemo imati, koliko je potribno da budemo imali i u budućnosti za Hrvatsku samoupravu, ali moram veljek i to reći da sam se jako veselila da je bilo već od 300 Hrvatov. Gledala sam i druga sela, tako je realno, kako sam si mislila. Veselila sam se, to je pravica... Brojkam se radujemo, a veljek dalje mislimo. U Koljnofu se tako drži, ta je Hrvat čiji nukići se znaju još pominati po hrvatski. Ne razmišljamo dugo u*

tišini, odgovor je otrprilike i toćan, što i kako očekujemo: – *Lako bi to mogli izračunati na ruka da kolikimi bi bili* – tvrdi moja sugovornica i objašnjava dalje da kad su se mladi začeli ekstra hiže graditi, nisu ostali s roditelji, onda se je nek začelo zgubljenje hrvatske rići u familija. – *Odonda već ne tako gre, kako bi moralo pojti* – čujemo. I ni tribi daleko gledati, i u Štipkovićevoj familiji su dica prošla iz doma s osamnaest ljet, odonda jedan u Budimpešti, drugi u Juri živi. – *Kad dojde du domon, mi se nek po hrvatsku pominamo, ali oni mi odgovoridu po ugersku. Sve razumiju, ali zač se ne javite po hrvatsku, zač nucate po ugersku meni odgovoriti najzad? – tako je pitam... Ali velu, vas dan su med Ugri, kako će oni sad po hrvatsku odgovoriti?! Ja si mislim, tote kade je još dede, baba ter cijela familija va stani skupa živi, takovoga va Kemlji nećete već najti. Nažalost, takove već-generacijske familije nij' kod nas. Ovo je jako teško! Ja si mislim, dvoja-troja ljeta, a onda*

Školska dica pri hrvatskom kulturnom programu

pa će se zgubiti hrvatski jezik. Jur toliko se borimo, da već ne znamo, koliko smo najpr doprimili staro djelo, kako ćemo se s ljudi dogovoriti, ili nagovoriti je, koliko i zač je važan hrvatski jezik. Sad su svi pobludjeni za nimškim jezikom, ter velim, bolje znadu ta dica po nimški?! Zač ne gre to dite na hrvatsko od 1. do 3. razreda, a od 4. razreda će se i tako učiti po nimški! Tužno je, ali u 1. razredu kod nas u školi se uči jedno jedino dite! Iz razgovora doznajemo da predstavnici Hrvatske samouprave jur su stupili u kontakt s učiteljicami, direktorom škole, i načelnicom i svi su bili složni u tom da podučavanje hrvatskoga jezika ne smu nek na strani ostaviti. Tribi je izmisliti svakakove «akcije», ići od famili-

je do familije i pominati se s roditelji. Samo petero dice bi pravali da bi se ganuo jedan školski razred samostalno, kad dosad je tako da u trećem i četvrtom razredu su dica skupa na uri hrvatskoga jezika, samo 2. razred se uči samostalno. Iako u čuvarnici živu hrvatske jaćke i običaji, predškolskoj dıci bojsek fali hrvatsko znanje. – *Malo više bi je morali odgojiteljice motivirati da dojdeju dalje va hrvatskom jeziku. Ja svenek velim da bi morale odgojiteljice malo već djelati za ovo hrvatstvo, aš ćemo si morati vrieda postaviti pitanje, ako ne bude hrvatskoga školara va prvom razredu, onda zač su nam potribne hrvatske odgojiteljice? – kaže naša sugovornica dalje, ka je jur većputi naglasila da je ona stara već k ovoj funkciji i par ljet odlučno razmišlja, kako bi rado prikldala štafetu hrvatskoga djelovanja. Iako teško najti mladje ljude za obaveze i zadaće, jedno ime se je konkretiziralo. Rić je o Eržiki Vojnišek-Takać, ženi, ka je jako aktivna i u KUD-u Konoplje, i svagdir*

*svi moru računati na nju, ako ide za priredbe, dogodjaje u selu. Medjutim, ljudi su vjerni i teti Miciki, za ku znaju po cijelom Gradišću, kako desetljeća dugo stoji na čelu hrvatskoga gibanja u dotičnom naselju: – *Ljudi mi velu da ne smim ostaviti hrvatstvo, aš će biti falinge. I onda je pitam ča ću, do škriņje činiti ovo? Svaki dan mi je takov, ča moram činiti, kamo**

moram bižati? Ja bi i doma rado sve činila, aš ja imam i dom, dıcu, imam nukiće. Kad željim biti iskrena, ne znam ča će biti! Ja se ne morem za Hrvate tako pominati da ne bi se plakala. Mi trimi u samoupravi, Ana Koppi i Matija Farkaš iz srca djelamo, a za lani naglo preminuloga Matiju Novića, našega četvrtoga zastupnika, gor ne vjerujemo da ga već nij' med nami. Jako se bojim, da će se hrvatstvo zgubiti, ako nas neće biti, zato se i trsimo da sve ovo još ostane nekako u Kemlji. Do jesenskih izborov je još vrimena i programi su jur najpr gotovi s podupiranjem školske dice, spomin-programom vošćanov, hrvatskim danom itd. Nij' stanke ni u Kemlji!

-Tiho-

Kačmar

Književno popodne s Markom Dekićem

U organizaciji Hrvatske samouprave, 28. veljače u mjesnoj knjižnici priređeno je književno popodne o dosadašnjoj djelatnosti i o najnovijoj zbirci Marka Dekića. Na program je stiglo tridesetak mještana, a popodne je svojom nazočnošću uveličala i Ružica Ivanković, konzulica geranica Republike Hrvatske u Pečuhu. Nakon pozdravnih riječi dopredsjednice Hrvatske samouprave Teze Balažić, učenici osnovne škole koji uče hrvatski jezik recitali su nekoliko Dekićevih pjesama. Anett Balažić, studentica FER-a u Zagrebu, otpjevala je dvije Dekićeve pjesme u pratnji Subotičanke Nele Skenderović. Pjesmu „Na Bajskom prelu“ uglazbila je Nela Skenderović, a pjesmu „Jesen stiže“ Milan Rus. Obje su pjesme prvi put otpjevale u izvedbi Anett Balažić u Subotici na Festivalu Bunjevački pisama 2007. i 2008. godine.

T. B.

Ponovno projektiranje

Crteži učenika Hrvatske osnovne škole i gimnazije Miroslava Krležu izloženi su kao zadnja postava Galerije Csopor(t) Horda u staroj zgradi Hrvatskoga kazališta, 20. veljače. Izložbu je predstavio László Csatai, arhitekt novoga zdanja Hrvatskog kazališta, koje bi trebalo biti predano na uporabu početkom listopada 2014. godine.

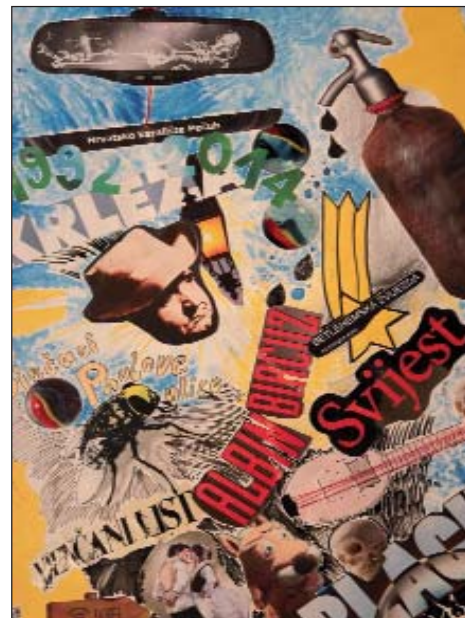
A kako su projektirali kazališno zdanje, kako su ga učenici Hrvatske škole Miroslava Krležu doživjeli i što im pada na pamet kada čuju pojam pečuško Hrvatsko kazalište, pokazala je izložba naslova Ponovno projektiranje.

Radove su izložili od najmlađih, učenici nižih razreda osnovne škole, do učenika gimnazijskih razreda. Radovi su nastali na satima likovnog odgoja pod stručnom rukom profesorice Ane Šnajderić. Dobila sam zadatak od voditelja Galerije Csopor(t) Horda likovne obradbe pojma Hrvatsko kazalište Pečuh, sve što se nacrtalo danas je izloženo, a to su uspomene i doživljaji, asocijacije vezane uz Hrvatsko kazalište, u tehnicu drvenih bojica, kolaža... Slikali su uglavnom na formatu A4. Djeca rado rade s drvenim bojicama pa je to i prevladavajuća tehnika izloženih radova. Korišten je i kolaž, rezanjem starih plakata, njihovom ponovnom likovnom obradbom i vizualizacijom dobiven je zanimljiv rad koji je zauzeo središnje mjesto na izložbi. Radovi su popraćeni i tekstom, koji pojašnjava rad – kazuje Ana Šnajderić.

Kazališna dvorana novoga zdanja pečuskoga Hrvatskog kazališta bit će tradicionalne izvedbe sa 105 sjedala, s velikim skladištem u dubini, suvremeno prostrano predvorje, bife i izložbeni prostor sve na 1100 četvornih metara na tri kata. Stara i nova zgrada bit će glede ulaza na istoj razini s predvorjem i izložbenim prostorom. U staroj zgradi bit će uredi i ostalo, nova kazališna dvorana u novoj zgradi – kazao je predstavljajući u sklopu izložbe

arhitektonski nacrt novoga Hrvatskog kazališta njegov arhitekt László Csatai. Slaven Vidaković, ravnatelj Hrvatskog kazališta, oduševljen je dječjim radovima te dječjim doživljajem i same zgrade kazališta i predstava koje su proteklih godina obilježile scenu tog kazališta. Doživljeno i njega potiče na promišljanje zajedno s umjetničkim voditeljem Galerije Csopor(t) Horda Miklóšem Feješem na osmišljavanje i prve postave u novom izložbenom prostoru pečuskoga Hrvatskog kazališta.

Branka Pavić Blažetin

Suradnja tukuljske Osnovne škole „Sándor Weöres” i Osnovne škole Prečko

Nakon gotovo tri godine prestanka naše suradnje, ove ćemo godine ponovno doživjeti divne dojmove Hrvatskoga jezičnog tabora. U okviru unijuskog natječaja „Comenius” dobili smo veliku svotu za financiranje naše zajedničke suradnje sa zagrebačkom školom, a Zagrebčani su također dobili novce za tu našu suradnju, i to za dvije godine. Dakle zatvaranje cijeloga projekta je u rujnu 2015. Natječaj je imao stroge uvjete, više desetaka stranica trebali smo napisati na engleskom jeziku, jer je službeni jezik Europske Unije engleski.

U prevodenju nam je mnogo pomogla naša bivša kolegica Judita Klenik-Gerčić, zapravo, ona je prevela sve na engleski. *Hvala za njezin golem rad!* U ovoj godini mi ćemo biti gosti Zagrebčana, a za godinu dana, oko svibnja 2015., oni će nas posjetiti u Mađarskoj. Ovogodišnji tabor organiziraju Hrvati, a trajat će od 1. do 10. travnja, u Zagrebu. Naše troškove plaćaju također Zagrebčani, mi moramo platiti samo putovanje, odnosno putovanje zrakoplovom iz Budimpešte u Zagreb. Bit će velik doživljaj našoj djeci što mogu letjeti zrakoplovom. Zna se već da letimo jednim Airbusom, dakle najvećim zrakoplovom na svijetu. Izabrali smo deset učenika iz cijele naše škole. Želimo naše učenike s tim putovanjem nagraditi, jer su

to uistinu zavrijedili, mnogo su učili, a sljedeće će godine jednako tako sudjelovati u Hrvatskom taboru kada nam dođu Zagrebčani.

Imenik sretnih sudionika:

6. razred: Lili Gergić, Petar Čurčija, Bence Madarić, Balázs Tóth, Marko Kalapač;

7. razred: Margareta Ašin, Žombor Heim, Tijana Šarac;

8. razred: Barbara Kiš, Kata Nagy.

Smještaj će imati kod hrvatskih obitelji, radi vježbanja hrvatskoga jezika, a deset dana redovito će ići na nastavu u jedan tzv. hrvatsko-mađarski razred. Zajedno s deset zagrebačkih učenika će provesti vrijeme u nastavi i raznim programima, a naziv je tabora „Tradicije i dječje igre Hrvatske i Mađarske“. Hrvatska će djeca učiti mađarski, a naša, naravno, hrvatski.

Bit će vrlo zanimljivo, već svi čekamo polijetanje, i sretni smo što smo osigurali naš Hrvatski tabor za iduće dvije godine.

Pratitelji naše male skupine jesu: Marija Prenner-Dobóczy i Edmond Bende.

Edmond Bende

Mala stranica

21. ožujka – Svjetski dan šuma

Svjetski dan šuma ustanovljen je 1971. godine da bi se ukazalo na važnost drveća i istakle brojne koristi koje od njih ima čovječanstvo.

Uništavanjem šuma nastaju ekološke promjene sa štetnim posljedicama, među kojima su ponajprije promjene zemljišta i klime, te nestanak mnogih biljnih i životinjskih vrsta. Šume su bitne jer fotosintezom čiste zrak.

22. ožujka – Svjetski dan voda

Neka vode budu čiste

Ujedinjeni narodi 1993. g. proglasili su 22. ožujka Svjetskim danom voda. Obilježavanjem ovog dana žele podsjetiti na važnost zaštite vode i nedostatak vode za piće u mnogim zemljama svijeta, jer oko milijarde ljudi u svijetu nema pristup sigurnoj pitkoj vodi. Razdoblje od 2005. do 2015. godine proglašeno je desetljeće em voda pod lozinkom „Voda za život“.

Razglednica iz Hrvatske

Rijeka Krka

Rijeka Krka, ljepotica krša, izvire nedaleko od Knina, podno Topoljskoga slapa, a nakon 72,5 kilometara, kraj Šibenika utječe u Jadransko more. Jezera, slapovi, otočići i kanjoni s pravom je čine jednom od najljepših rijeka Europe i svijeta. Područje od 109 km² porječja Krke i njezina toka proglašeno je 1985. Nacionalnim parkom „Krka“.

Književni kutak

GRIGOR VITEZ

KAD BI DRVEĆE HODALO

Kad bi drveće hodalo,
Šume bi se razilazile na sve strane.
Drveće bi hodalo,
A mahale njihove grane.
Kad bi drveće hodalo,
I parkovi bi šetali nedjeljom
sa šetačima,

A možda bi i zaigrali malo sa igračima.
Kad bi drveće hodalo,
Među pticama bi došlo do velike pometnje,
Jer bi i gnijezda krenula u šetnje.
Kad bi drveće hodalo,
Ja bih pisao naranči s juga
Nek dođe kod moga
bolesnog druga.

Znate li

- da od ukupnih količina vode na Zemlji za izravnu uporabu preostaje samo oko 1%.
- da više od 1,2 milijarde ljudi nema danas pristupa zdravoj pitkoj vodi.
- da jedno stablo ispusti čak 250 kubičnih metara kisika za godinu dana, što je dovoljno za potrebe dva odrasla čovjeka.

Na Festivalu svinjokolja gosti iz Hrvatske

Pomurski grad Kaniža 8. ožujka u okviru sajma domaćih proizvoda „Kupujte u Kaniži” priredio je I. Festival svinjokolja. Peter Cseresnyes, kaniški gradonačelnik, primio je izaslanstvo prijateljskoga grada Čakovca, a gost priredbe bio je i V. Zsolt Nemeth, državni tajnik Ministarstva ruralnog razvoja. Prilikom susreta raspravljalo se o mogućnostima suradnje na polju gospodarstva, tj. o suradnji malih i srednjih poduzetnika.

Hrvatsko izaslanstvo s državnim tajnikom i gradonačelnikom

Kaniža svake prve subote u mjesecu tradicionalno priređuje Sajam domaćih proizvoda „Kupujte u Kaniži” želeći time prikazati i promicati tradicionalne ukuse područja, gastronomskih specijaliteta, odnosno promicati pozicioniranje tradicionalnih domaćih proizvoda na tržištu, jačati lokalpatriotizam te odgajati žitelje na zdrav način života. Na sajmu dobivaju mjesto poljoprivredni poduzetnici, proizvođači ekološke hrane, proizvođači domaćih prehrambenih proizvoda, obrtnici.

U okviru tradicionalnog sajma prvi put je priređen Festival svinjokolja kako bi se građanima predstavilo tradicionalno svinjokolje, naime mnogi od njih, pogotovo mlađi naraštaji, nisu sudjelovali na takvim događanjima. Na festivalu je V. Zsolt Nemeth istaknuo važnost izvrsnih proizvoda, čuvanja tradicionalnog načina proizvodnje, jer ne mogu se usporediti domaći proizvodi s industrijski proizvedenom hranom ni po okusu ni po zdravlju. Gradonačelnik Peter Cseresnyes je rekao kako je u gradu izrazito važno da kupci kupuju od mjesnih proizvođača regije, s jedne strane time pomažu malim poduzetnicima, a s druge strane kupuju zdravu, dobru robu. Na sajmu su dobili poziv i predstavnici prijateljskoga grada Čakovca radi uspostavljanja suradnje između malih i srednjih poduzetnika dvaju gradova. Čakovečko izaslanstvo predvodio je predsjednik Gradskog vijeća Jurica

Horvat smatrajući vrlo dobrim poticajem suradnju između malih poduzetnika i poljoprivrednika. Grad Čakovec među raznim poljima suradnje otvoren je i za to. Prema njegovu mišljenju prvo treba da turističke zajednice, razvojne agencije i obrtničke komore osnaže suradnju. Kako između susjednih zemalja nema carinskih prepreka, otvaraju se mogućnosti za izravno

razmjenjivanje robe. Međimurje ima određenu kvotu proizvoda, postoje proizvodi koje vrijedi izlagati i na inozemnom tržištu. Predrag Kočila, vijećnik gradskog vijeća,

Serdahelac Kristijan Kuzma razgovara s gostima iz Čakovca

inače veterinar, bio je oduševljen sajmom, smatra da je vrlo dobar takav prikaz tradicionalnih proizvoda. I na lijevoj i na desnoj obali rijeke Mure postoje izvrsni proizvodi što je vrijedno predstaviti na bilo kojem sajmu.

O dosadašnjoj suradnji na polju turizma i kulture govorio je Slobodan Veinović, pročelnik odjela za društvene djelatnosti. Rekao je da su gradovi Kaniža i Čakovec ostvarili više zajedničkih europskih projekata na polju turizma i kulture, a nada se da će se to nastaviti i u tekućem proračunskom razdoblju.

Inače na kaniškom sajmu izlaže mnogo poduzetnika iz hrvatskih naselja, mnogi imaju svoju trgovinu i štandove na kojima prodaju domaće proizvode, npr. obitelj Varga ima mesnicu, obitelj Ott prodaje ljekovita ulja, obitelj Hederić ima pekarnicu, a Serdahelac Kristijan Kuzma, koji izvrsno govori

hrvatski, nedavno je otvorio trgovinu mesnih i drugih prehrambenih proizvoda. Kaže da bi rado izlagao svoje proizvode i na čakovečkom sajmu te se upoznao s malim poduzetnicima iz Hrvatske. Predstavnici međimurskoga grada obećali su da će vrijedne informacije prenijeti nadležnima te da će na iduće sajmove organizirati i međimurske poduzetnike.

Na Festivalu svinjokolja nastupao je i Tamburaški sastav Hrvatske samouprave toga grada.

beta

OSIJEK – Prva u nizu konferencija «Obrazovanje na hrvatskom jeziku na osnovi iskustava i djelovanja Centra Miroslav Krleža» (u Pečuhu), održana je 1. ožujka u organizaciji Generalnog konzulata Mađarske u Osijeku. Primjer dvojezične nastave Hrvatske škole Miroslav Krlež primjenjiv je i na obrazovanje na mađarskom jeziku u Hrvatskoj, a domaćin Konferencije, generalni konzul Antonio de Blasio, pojasnio je kako je ovo tek prvi korak na putu provedbe projekta proširenja kapaciteta Prosvjetno-kulturnog centra Mađara u Osijeku, odnosno povećanje broja učenika u mađarskim školama. Predavanja na mađarskom jeziku održali su ravnatelj Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krlež Gabor Győrvári te profesori iste ustanove Csaba Veres i Zoltan Gatai.

BUDIMPEŠTA – Hrvatska samouprava XV. okruga i Općina XV. okruga grada Budimpešte organiziraju 22. ožujka, s početkom u 17 sati zajednički Proljetni koncert puhačkih orkestara Općine Donji Kraljevac i Glazbene škole Hubay. Mjesto priredbe: Hubay Jenő Zeneiskola (1153 Budimpešta, Bocskaijeva 70/78). Susretu će sudjelovati i izaslanstvo Donjega Kraljevca, na čelu s načelnikom Miljenkom Horvatom.

BUDIMPEŠTA – Sveta misa na hrvatskom jeziku u crkvi Sv. Mihovila, u budimpeštanskoj Vackoj ulici služit će se 23. ožujka. Služit će je velečasni Arpad Horvat.

LUKOVIŠĆE – Kako za Hrvatski glasnik kaže predsjednica lukoviške Hrvatske samouprave Ruža Bunjevac, 8. ožujka proslavio se Dan žena. Okupilo se dvjestotinjak Lukoviščanka. Svečani program izveli su učenici mjesne škole, a Ruža Bunjevac okupljenima je «divanila» jednu lijepu priču. Učenici su plesali hrvatske narodne, i moderne plesove, a potom je okupljene zabavljao Orkestar Drava.

1990–2014. Orkestar Bačka – 2006–2014. Gara–Tukulja

Naš Orkestar Bačka, koji neprestano radi od 1990. godine, njeguje kulturu Hrvata u Mađarskoj, nije zavrijedio da nastupi u programu „Lijepom našom“. Ja, kao profesor hrvatsko-ga jezika i književnosti u Tukulji, od 2006. godine radim i šaljem sljedeći mladi naraštaj u budimpeštansku Hrvatsku gimnaziju, i pokušavam u vrlo teškim okolnostima održati hrvatstvo u Tukulji među rackim Hrvatima, koji nikada nisu imali nijednoga svojeg „rackog“ profesora u školi koji bi predavao hrvatski jezik. Dakle sviram i predajem hrvatski. Radim i sviram od srca, bez njega ne može. Ako sve ovo nije dovoljno za sudjelovanje u jednom lijepom programu gdje je bila publika iz cijele Mađarske, onda ne znam što moram još raditi da moj/naš rad priznaju!? Možda ste i opazili da prije deset godina nije bilo toliko članaka o Tukulji kao u zadnjim godinama. Samo ja pišem i obavješćujem čitatelje o tukuljskim događanjima, a uz Tukulju imam i Garu i cijelu Bačku. To su dvije regije gdje sam nazočan, a to nikoga ne interesira.

Informacije: Imam već treći razred, 5.e, u kojem petnaestero uče hrvatski, a ostali sedam samo engleski. Ukupno imamo 90 hrvatskih učenika u cijeloj školi. Taj se broj počeo povećavati od 2006. godine kada sam došao u Tukulju. Suradujemo sa zagrebačkom školom „Prečko“; uskoro, 20. ožujka, putujemo u Pečuh u Hrvatsku gimnaziju „Miroslav Krleža“; bili smo i gosti budimpeštanskog HOŠIG-a; 26. ožujka imat ćemo školsko natjecanje u recitiranju; od 1. do 10. travnja s deset učenika boravit ćemo u Zagrebu; i moj razred plesao je na hrvatsku pjesmu na školskoj pokladnoj priredbi, osvojili smo 2. mjes-

to. Samo toliko radim. O sviranju sada vam neću pisati, samo pogledajte na internetu ili u Glasniku, svugdje ćete nas pronaći!

Bez ikakve pomoći radim, putujem svakog vikenda, sam plaćam podstanarstvo iz svoje plaće, a krajem tjedna sviram našim Hrvatima. Svi poznaju naš orkestar jer, hvala Bogu, imamo mnogo svirke i balova. Uvijek dolaze isti ljudi na naše priredbe, i iz Saveza i iz Državne samouprave koji su bili i sada na festivalu „Lijepom našom“, svi nas poznaju, a ipak nas nisu zvali. Ne razumijem zašto!? Samo nas nije bilo na pozornici. Bajske tamburaše osobno poznajem, vrlo su vješti, ali ipak me žalcira činjenica da poslije godinu dana oni mogu sudjelovati, a mi s 24 godine prošlosti i rada ne možemo biti među našim izvođačima.

Nisam zavidan na Bajske tamburaše, ali sam se vrlo razočarao u organiziranje te lijepe priredbe. Nadam se da ćemo u sljedećim godinama imati priliku da sudjelujemo i mi, onda već s 25 godina prošlosti.

Nakon tih događaja nemam ni volje dalje raditi tako kao prije, jer s ovim nepozivanjem na priredbu „Lijepom našom“ moj/naš rad ne priznaju. Mi, obični ljudi, njegujemo kulturu, a ne predsjednici ili drugi voditelji raznih organizacija, imamo vrednote koje moramo poštivati i očuvati.

To je moja iskrena kritika što se ove temu tiče, i molim poštovane čitatelje da se ne ljute na mene zbog ovih oštrih rečenica. Mislim da mnogi misle isto i u istoj su situaciji, samo ne smiju izložiti svoje misli.

*Edmond Bende
iz Gare i Tukulje*

Mohač

Izložba Bušarskog doma obogaćena dvojim gajdama

Zahvaljujući zalaganju Umjetničke i kulturne udruge za javno dobro Mohač i njezinim podupirateljima izložba Bušarskog doma nedavno je obogaćena dvojim gajdama. Po narudžbi Udruge, tradicijska glazbala mohačkih Šokaca izradio je poznati gajdaš, majstor narodne umjetnosti i graditelj gajda dr. Andor Vég. U vrtlogu ovogodišnjih pokladnih događaja gajde su od predsjednika Udruge Istvána Bode preuzeli voditelj Bušarskog doma Endre Rosta i dogradonačelnica Erika Bodor Kovács.

Podsjetimo kako je posljednjih godina mnogo truda uloženo u oživljavanje mohačke gajdaške tradicije, promicanje gajda i gajdaške glazbe. Premda je nekada pokladnu povorku u Mohaču predvodio gajdaš, donedavno su gajde bile gotovo zaboravljene.

Međutim već nekoliko godina u program Bušarskog ophoda uvršten je Međunarodni susret gajdaša, prije nekoliko godina priređena je izložba o mohačkim gajdama i gajdašima, a potkraj 2012. godine snimljen i nosač zvuka Orkestra „Mišina“ pod naslovom „Oj, gajdašu – Starinska glazba Mohača“, koji je predstavljen početkom 2013. godine. U osobi Gábora Bárdosa Mohač ponovno ima glazbenika koji svira na gajdama.

Imamo čast pozvati Vas, Vašu obitelj i prijatelje
NA SVEČANI GALA PROGRAM

U čast 85. rođendana koreografa
ANTUNA KRIČKOVIĆA

nositelj Erkelovog odličja, Zaslužni i istaknuti umjetnik – koreograf

BUDAI VIGADÓ -> 1011 Budapest, Corvin tér 8.
12. travnja (subota) 2014. u 17.00 sati

Tisztelettel meghívjuk Önt, kedves családját és barátait
KRICKOVICS ANTAL

Erkel Ferenc-díjas, Érdemes és Kiváló Művész – koreográfus

85. születésnapja tiszteletére rendezendő

ÜNNEPI GALAMŰSORRA

BUDAI VIGADÓ -> 1011 Budapest, Corvin tér 8.
2014. április 12. szombat 17 óra

POZIVNICA

Srdačno Vas pozivamo
21. marca 2014. ljeta
(petak) u 19.00 uri u
Kulturni dom Koljnofa
na diskusiju:

“Gradišćanski Hrvati
i Prvi svitski boj”

Diskusiju peljaju:
akademik dr. Nikola Benčić
i Petar Tyrán

Svaskoga srdačno čekamo!

Organizatori:

„Matica hrvatska“ Šopron i
Koljnofsko hrvatsko društvo

“ZA KRALJA I ZA SVOJ DOM
PLATILI SU LAŠĆIM ŽITKOM
U VELIKOM SVITTA BOJI
TUDJINI SU NA POKOJ!”

PETROVO SELO – Hrvatsko-ugarska dvojezična osnovna škola Petrovoga Sela Vas poziva na otvaranje dokumentarne izložbe pod naslovom „Deset ljet u dvojezičnoj nastavi” i na kulturni program, u mjesni kulturni dom, 22. marcijuša, u subotu, početo od 15 uri.

PETROVO SELO – Hrvatska samouprava dotičnoga naselja i ljetos organizira dvodnevni izlet, ovpot u Vojvodinu. 29. marcijuša, u subotu cijeli autobus Petrovišćanov će se ganuti na jug, i prva šćacija putovanja bude Tavankut (isto tako nositelj titule Najselo) s objedom i razgledavanjem naselja. U programu ta dan još imaju izletnici posjet vinariji Zvonka Bogdana s degustacijom vina u Paliću i šćetnju u gradu Subotici ter večeru uz tamburašku glazbu. Nedilja se začme u Novom Sadu s razgledavanjem varoša i turom po kašćtelu Petrovaradin, a u franjevaćkoj crkvi Baća se ide na mašu. Za posjetom klošćtra i staroga grada ter za večerom putnici se vraćaju domom.

PRISIKA – Po informaciji Gyule Orbána, donaćelnika sela, 28. marcijuša, u petak, početo od 17 uri u kulturnom domu se predstavljaju stanovnikom poluautomatićni defibrilator za spašavanje žitka, kojega su mjesni ognjogasci dostali na naticanju Leader. Iz prisićkoga Dobrovoljnoga ognjogasnoga društva šestimi su se upisali na stručni tećaj da u pogibeli i s ovim aparatom se probuje spasiti ljudski žitak. Drugi dan, u subotu, u 11 uri, kod lokve će se svećaćno predati i rekreacijski park, novo dićje igrališće i šćportski placi za rukomet i nogomet. Na proslavi budu nazoćni parlamentarni zastupnici Péter Ágh i Tamás Básthly, a naćelnik grada Sambotela dr. Tivadar Puskás će simbolićno predati dan prije predstavljani aparat. Svećevanje će sprohadjati skupni objed, razlićita šćportska naticanja, druženje i diskusija u Ognjogasnom stanu.

KAPOŠVAR – Zemaljsko društvo maćarsko-hrvatskog prijateljstva 29. ožujka, s počćetkom u 13 sati održit će svoju redovitu skupšćtinu u svome sjedišću (Kapošvar, Ulica Szent Imre 14) prema ovome dnevnom redu: Izvješće o radu zemaljskog društva u 2013. g.; Financijsko izvješće za javnost o 2013. g.; Izvješće nadzornog odbora; Rješćenja o primanju novih članova; Plan programa za 2014. g.; Proraćun za 2014. godinu. Predsjednik društva Marko Kovać izvješćuje članove, ne bude li kvoruma, skupšćtinu će sazvati pola sata poslije. Podrobnije informacije mogu se dobiti na telefonu +36202320774, i na e-mail adresi: omhbt.zdmhp@indamail.hu.

Međunarodni turistićki sajam „Utazás 2014“

Na prostoru budimpeštanskog Hungexpoa od 27. veljaće do 2. ožujka održit je jedan od najvećih turistićkih sajmova regije. Na najvaćnijoj manifestaciji takvoga karaktera u Maćarskoj, zastupljeno je bilo svih devet regija države, te petsto izlagaća iz trideset zemalja. U žarišću ove je godine bio obiteljski turizam. Poćasni su gosti trideset i sedmoga izdanja turistićkoga sajma država Tunis, domaći grad Pećuh i kulturološki gost Matyófold. Na sajmu je i ove godine svoje turistićke ponude predstavila i Hrvatska turistićka zajednica.

Međunarodni turistićki sajam „Utazás 2014“ primio je umalo četrest i pet tisuća posjetitelja. Manifestacija iz godine uz godinu bilježi pad posjećenosti, po mišljenju stručnjaka mogući su razlozi kako je sve popularnija internetska rezervacija, ljudi pojedinaćno organiziraju svoja putovanja i sve više njih kreće na put spontano.

Prvi je dan sajma tradicionalno posvećen struci, novinarima, na posljednjih godina otvorena su vrata i za posjetitelje. Mnoge su se turistićke zajednice, tvrtke koristile mogućnošću te su programe, ponude, projekte u okvirima tiskovne konferencije i predstavile. Primjerice kod šćanda „Regija Mura Régió” predstavljen je zajednićki projekt maćarske udruge Zeleno srce Zale te mećimurske Volim Mećimurje. Sredstva odobrena u okviru IPA III prekogranićne suradnje Maćarska–Hrvatska znatna su, iznose gotovo dvjesto tisuća eura te su usmjerena na jaćanje prezentacijskih i lociranje svih turistićkih kapaciteta te njihovo stavljanje na jedno mjesto, ćime Mećimurje, ali i regija Zala dobivaju iznimno vaćan temelj za razvoj turizma i turistićku ponudu.

Ni ovogodišnji turistićki sajam nije prošao bez prisutnosti hrvatske metropole, odnosno bez predstavljanja Turistićke zajednice grada Zagreba. Nema razloga za tužbu jer je lanjska turistićka sezona izrićito dobra, grad bilježi umalo devetsto tisuća dolazaka, te milijun i tristo tisuća noćenja, što je porast od 17 posto u dolascima i 18 posto u noćenjima. Po pojednim mrećnim stranicama Zagreb je drugo najprivlaćnije europsko odredišće. Novi glavni grad Europske Unije spreman je na turistićke izazove, te nudi mnoštvo ponuda, od ulićnih festivala, festivala na Zrinjevcu, izložaba, do posjeta okolnih gradića.

Virsko predstavljane – Kristijan Kapović i Zdenko Mićić

Ako ste spremni i voljni za ulaganja, za primjer je otok Vir. „Vir, otok s dva lica“ naslov je prezentacije brojnih mogućnosti ulaganja u razvojne projekte otoka, koji su predodćeni novinarima i zainteresiranim ulagaćima. O projektima, turistićkim uslugama, uz nastup klape „Vir“, govorili su naćelnik Općine Vir Kristijan Kapović i ravnatelj Turizam d. o. o.-a Zdenko Mićić. Ukupno je petnaest posto otoka urbanizirano, a preostali je dio ćista priroda, zelena, netaknuta površina zašćićena gradnjom. Postupno se uvode turistićke ponude poput škole ronjenja i jedrenja, mnogo se ulaže u biciklizam i šćportske animacije.

Pitanje koje i nadalje dijeli mišljenje stručnjaka, kako u vremenima gospodarske krize promicati turizam. Jesu li dovoljne „samo“ brošure, ili naglasak ipak staviti na online prezentaciju? Veliki su izazovi i glede gostovanja na sajmovima. Već nije dovoljan atraktivan šćand s dobrim fotografijama, traženje su inovacije. Primjerice kratki dokumentarac o pojednim turistićkim odredišćtima i sadržajima, koje su nude na memoristiku i tako dalje. Ali je najbitnije da vi, dragi ćitatelji, i ove godine poćete na zaslućeni godišnji odmor.

Kristina Goher